

Prevenција: Oprezan danas, siguran sutra!

Provoditelj: Udruga apstinenata za pomoc pri resocijalizaciji Porat

Godina provedbe: 2023

Kratki opis programa

Edukacija rizi ne skupine mladih, korisnika Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar dobi od 15 do 21 godinu, s ciljem razvijanja znanja i vještina o štetnosti svih oblika ponašajnih ovisnosti.

Aktivnosti:

- Grupno savjetovanje mladih
- Preventivne radionice za mlade na razli ite teme definiranja i izgradnje vlastitog identiteta, razvoja samopoštovanja i samopouzdanja, me uvršnja ki odnosi te kako se zaštititi od ovisnosti
- Istraživanje o ovisnostima me u mladima
- Predavanja o štetnom utjecaju sredstava ovisnosti
- Trening kyudo streli arstva
- Glazbeno-kreativne radionice beatbox vještine

Ciljevi provedbe

- Doprinijeti prevenciji svih oblika ovisnosti kod mladih putem savjetovanja, edukacije i preventivnih radionica
- Razviti znanja i vještine mladih o štetnosti svih oblika ponašajnih ovisnosti (alkohol, cigarete, droge, kockanje, igre na sre u, ra unalne igrice, Internet).
- Osnažiti i potaknuti razvoj pozitivnih životnih vrijednosti i razviti zaštite imbenike kod korisnika Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar (odgovornost za vlastito zdravlje, pozitivna slika o samom sebi, visoko samopouzdanje, dobar školski uspjeh, dobre komunikacijske, socijalne i organizacijske vještine, odupiranje vršnja kom utjecaju).
- Razviti interes korisnika Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar za kvalitetnim provo enjem slobodnog vremena i utjecati na razvoj zdravih stilova života.

Sažetak programa

Projektom se obuhva a rad s mladima od 15 – 21 god. kroz aktivnosti savjetovališta i preventivne radionice kako bismo oja ali njihova znanja i socijalne vještine. Po etak uporabe duhana, alkohola, psiho aktivnih droga i novijih oblika ovisnosti kao što su kockanje, igranje video igara i društveni mediji (digitalna ovisnost), obi no se zbiva u tijeku adolescencije, a mladi su, zbog specifi nosti razdoblja odrastanja, relativnog neiskustva te odre ene mladala ke sklonosti rizicima, najugroženija populacijska skupina za usvajanje i razvoj ovisni koga ponašanja. Projektom ostvarujemo ja anje socijalnih vještina (empatiju, komunikacijske vještine), vještine donošenja odluka i suo avanja, odupiranje socijalnim utjecajima putem savjetovanja, edukacije te socioemocionalnih, glazbeno kreativnih i sportskih radionica.

1. Županije provedbe

Zadarska

2. Datum po etka i završetka programa

Datum po etka: 01.01.2023

Datum završetka: 31.12.2023

3. Ostvaruje li program formalno partnerstvo u zajednici

da

4. Ako da, s kim (suradnik u provedbi)

Zavod za javno zdravstvo Zadar, Centar za pružanje usluga u zajednici Zadar

5. Dosadašnja iskustva udruge/institucije u provođenju istog ili sličnih programa

Mjesto provedbe programa: Zadar

Godina u kojoj se program provodio: 2023.

Broj obuhvaćenih korisnika: 49

6. Je li program originalno autorsko djelo nositelja ili je preuzet za korištenje uz dozvole autora

Izvor programa: Originalni program

Originalni naziv programa na jeziku s kojeg je preuzet:

7. Razina preventivnih intervencija

Selektivna

8. Okruženje na koje je program primarno usmjeren

Zajednica

9. Rizici i zaštitni faktori na koje program cilja

Rizici i faktori: Izloženost korištenju sredstava ovisnosti, obiteljske nepovoljne okolnosti i loša ekonomska situacija, konflikti, zanemarivanje, povučenost/sramežljivost djece, nestabilan temperament, prijatelji koji koriste drogu, nedostatak privrženosti obitelji i slab roditeljski nadzor nad djecom, loša kontrola roditelja, niska razina samopoštovanja, neučinkovite vještine rješavanja problema, sklonost antisocijalnom ponašanju, povijest kockanja unutar obitelji, loš školski uspjeh, vršnjački pritisak, loše vještine upravljanja stresom, rano iskustvo kockanja, dostupnost igara na mrežu, anksioznost i depresija, nisko samopoštovanje, impulzivnost.

Zaštitni faktori: Pozitivne i jasne norme i vrijednosti u zajednici, uspješna preventivna politika, briga i podrška društva, povećanje razine motivacije za vođenje zdravog života, jasne norme i poruke koje podupiru nekorisćenje sredstava ovisnosti, individualni zaštitni faktori (samopoštovanje, samopouzdanje i samokontrola), discipliniranje u obitelji za upuštanje u rizično ponašanje i češći razgovori o rizičnim ponašanjima, orijentiranost ka školskom uspjehu.

10. Procjena potreba

Način provedbe: Izvršeno je istraživanje i analiza podataka iz:

- Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2012. do 2017.
- Socijalnog plana Zadarske županije 2015. – 2020.
- Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe droga Republike Hrvatske 2017.
- Nacionalnog programa za mlade od 2014. do 2017.
- Nacionalnog plana razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. godine
- Europskog izvješća o drogama za 2021.: trendovi i razvoj (EMCDDA)
- Europskog istraživanja o pušenju, pijenju i uzimanju droga među mladima (ESPAD) 2019.
- Zdravstveno-statističkog ljetopisa Zadarske županije za 2020. godinu Zavoda za javno zdravstvo Zadar
- Zdravstveno-statističkog ljetopisa Zadarske županije za 2021. godinu Zavoda za javno zdravstvo Zadar
- Baze podataka udruge Porat 2003.- 2022.

Projekt je osmišljen na temelju stručnih i znanstvenih spoznaja u području prevencije ovisnosti među mladima (Preventing-Mental-Emotional-and-Behavioral-Disorders-Among-Young-People-Progress-and-Possibilities(2006) i Youth Gambling Behavior: Novel Approaches to Prevention and Intervention (2016)), Europskog izvješća o drogama za 2021.: trendovi i razvoj (EMCDDA) i Europskog istraživanja o pušenju, pijenju i uzimanju droga među mladima (ESPAD) 2019., gdje se ističe potreba za programima na području jačanja individue i promicanja zdravih stilova života.

Mladi u Centru za pružanje usluga u zajednici Zadar pripadaju skupini koja je pod značajno višim rizikom od prosjeka za razvoj ovisničkog ponašanja. Kod njih su već detektirane određene poteškoće u prilagođavanju, poteškoće pri obrazovanju, poremećaji u ponašanju, nižeg su socioekonomskog statusa te su odlukom suda ili Centra za socijalnu

skrb stavljeni pod brigu i nadzor Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar. Suradnja naše Udruge s Centrom za pružanje usluga u zajednici Zadar proizašla je iz potrebe Centra za provedbom kvalitetnih preventivnih programa, provedenih od strane stručnjaka s područja prevencije ovisnosti. Zbog djelotvornijeg obavljanja djelatnosti, Rad Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar ustrojen je po odjelima kao višim organizacijskim ustrojstvenim jedinicama: Odjel boravka, savjetovanja i pomaganja (80 korisnika) te Odjel organiziranog stanovanja (14 korisnika). Mladi ulaskom u pubertet postaju znatizeljni, buntovni, otvoreni novim spoznajama, istražuju život, traže uzbuđenja i zabavu. Sredstva ovisnosti su (pogotovo ona legalna, poput duhana i alkohola, ali i ona ilegalna, poput npr. marihuane) vrlo dostupna mladima. Mladi u adolescenciji još nemaju u potpunosti razvijen sustav «korisnika» te puno lakše ulaze u rizične situacije.

Poznato je da je upravo adolescencija razvojno razdoblje u kojem smo u povećanom riziku za uključivanje u različita rizična ponašanja. Naime, povećana sklonost preuzimanju rizika u razdoblju prelaska iz djetinjstva u adolescenciju rezultat je promjena u dijelu mozga zaduženom za socijalno i emocionalno funkcioniranje. Takve promjene dovode do povećane potrebe za nagradom (eng. reward seeking), posebno u prisutnosti vršnjaka, što je uvjetovano prestrukturiranjem dopaminergičkog sustava (Steinberg, 2007; 2008; 2010). Stoga ne čudi da istraživanja, ali i praktično iskustvo rada s mladima, upravo u toj životnoj dobi, potvrđuju veću zastupljenost različitih rizičnih ponašanja, pa tako i kockanja (Derevensky i Gilbeau, 2015). Osim toga, današnja generacija mladih odrasta u društvu koje se u posljednja dva desetljeća pod utjecajem informatizacije i razvoja tehnologija značajno promijenilo. To se odrazilo na ponudu, ali i modalitete kockanja na tržištu igara na sreću koje je postalo sve raznovrsnije, a same aktivnosti kockanja dostupnije. Uzevši u obzir prirodu igara na sreću koja uključuje rizik i neizvjesnost ishoda, činjenicu da su (poput alkohola i droga) mladima zabranjene, te snažnu monetarnu i fiziološku nagradu koju potencijalno nose, za pretpostaviti je da lako postaju predmetom interesa, traženju uzbuđenja sklonih adolescenata. Istraživanja usmjerena na proučavanje ovog zanimljivog ponašajnog fenomena pokazuju da se adolescenti ne samo uključuju u različite vrste kockarskih aktivnosti, već to rade na problematičniji način, koji dovodi do cijelog niza nepoželjnih posljedica. Problem ovisnosti je izuzetno velik i treba ga interdisciplinarno rješavati na svim razinama društva. Stoga je nužna suradnja svih relevantnih institucija u zajednici na području rada problema ovisnosti s ciljem sprječavanja, odnosno zaustavljanja širenja ovisnosti.

Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2021. godine u Zadarskoj županiji imamo oko 49000 djece i mladih (do 29 godina starosti). Stopa ovisnika u Zadarskoj županiji već je nekoliko godina iznad hrvatskog prosjeka po rezultatima Izvješća o provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2012. do 2017. i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe droga Republike Hrvatske 2017. Veliki problem čini ponuda i potražnja, te laka dostupnost opojnih droga, kao i svakodnevni porast broja registriranih ovisnika. Prema podacima Službe za mentalno zdravlje Zavoda za javno zdravstvo Zadar objavljenima u Zdravstveno-statističkom ljetopisu Zadarske županije za 2020. godinu u tretman je bilo uključeno 536 osoba.

U 2021. godini u Službu za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti Zadar javilo se 574 osoba, što je povećanje od 7% u odnosu na 2020. godinu (s prebivalištem u Zadarskoj županiji) zbog problema ovisnosti o psihoaktivnim tvarima (većinu čine opijatski ovisnici, 537 osoba). Prema podacima iz Socijalnog plana Zadarske županije 2015. – 2020. broj djece i mladih od 0 do 29 godina života u Zadarskoj županiji je 58.089 ili 33,16 % u ukupnom broju stanovnika. Razdoblje sazrijevanja uvijek je obilježeno specifičnim teškoćama s kojima se suočavaju kako djeca i mladi koji se trebaju integrirati u određeno društvo, tako i društvo koje treba prepoznati i apsorbirati novine koje svaka nova generacija donosi. Djeca prolaze kroz intenzivan proces socijalizacije zbog čega su potencijalno najizloženiji utjecajima različitih čimbenika, a njihovi stavovi i obrasci ponašanja, kao još nedovoljno formirani, podložniji su promjenama. Suvremena generacija djece i mladih u Hrvatskoj odrasta u cjelovitim, najčešće četveročlanim, obiteljima. Četvrtina mladih živi u obiteljskoj financijskoj situaciji koja upućuje na realan rizik od siromaštva, dok je na suprotnom polu desetina onih čije su obitelji financijski znatno iznad hrvatskog prosjeka.

Prema Nacionalnom programu za mlade 2014. – 2017. način života mladih, kojeg nazivamo „sjedilačkim“, opisuje vrijeme provedeno pred televizijskim i kompjutorskim ekranom. Četiri sata i više radnim danom televiziju gleda 27% dječaka i 25% djevojčica (34% i 29% 2002, 33% i 29% 2006), a ako se tome doda da 29% dječaka i 12% djevojčica provede tri i više sati uz kompjutor igrajući igrice, surfaju ili se dopisuju (25% i 5% 2006), potpuno je jasno da ne preostaje vremena za spontano druženje ili igru oko kuće. Hrvatska se prema konzumaciji ilegalnih droga u životu

nalazi iznad europskog prosjeka pa tako 22% učenika navodi da je barem jednom u životu probalo drogu. Percepcija dostupnosti kanabisa u odnosu na druge droge je visoka. Tri od deset učenika (30%) smatra da lako mogu nabaviti kanabis, dok je percepcija dostupnosti ostalih sredstava ovisnosti niža: ecstasy (12%), kokain (11%), amfetamini (9%), metamfetamini (7%) i crack (8%). Također, u Hrvatskoj 42% učenika smatra da lako ili vrlo lako mogu nabaviti kanabis, a procjena dostupnosti drugih droga je: ecstasy (17%), kokain (14%), amfetamini (16%), metamfetamini (11%) i crack (12%). Iako je opažen silazni trend u konzumiranju lakih droga (s trećine na četvrtinu mladih), no broj onih koji konzumiraju teške i sintetske droge, uzeto zajedno, ostao je relativno nepromijenjen (svaki deseti ispitanik koji to čini uglavnom rijetko), osobito u odnosu na populaciju koja te droge uzima redovito. Smanjen je i broj korisnika stimulativnih sredstava i sredstava za smirenje, kao i korisnika duhana (kojih danas ima 38%), što se može pripisati utjecaju kontinuiranih kampanja protiv pušenja i okretanju mladih zdravim stilovima života. Suprotno tome, konzumiranje alkohola ostalo je relativno nepromijenjeno. Samo 18% mladih nikada ne konzumira žestoka pića, a 13% ih ne pije vino i pivo. Većina mladih pije i jedno i drugo povremeno, što kod jedne četvrtine ispitanika redovito završava pijanstvom.

Derevensky i Gupta (2000, prema Gupta i Derevensky, 2004) su utvrdili kako je 91% adolescenata i mladih koji problematizirano kockaju preokupirano kockanjem; 85% se uključuje u ponašanja lovljenja gubitka; 70% laže članovima obitelji, vršnjacima i prijateljima; 61% kocka kako bi pobjeglo od problema; 61% koristi novac za ružak i/ili džeparac za kockanje; 61% postaje napeto i nemirno kada pokušavaju smanjiti uсталost kockanja; 57% izvještava o povećanom trošenju novaca za kockanje, 27% izvještava o neopravdanom izostajanju iz škole (više od pet puta) kako bi kockao u posljednjih godinu dana, 24% je uzelo novac za kockanje od svojih članova obitelji bez njihovog znanja; 24% ih je zatražilo pomoć za ozbiljna financijska pitanja koja su rezultat njihovog kockanja; 21% izvještava o razvoju obiteljskih problema zbog kockanja dok 12% izvještava kako su ukrali novac izvan kruga svoje obitelji kako bi mogli kockati. Osim navedenog, istraživanja pokazuju kako se problematizirano i patološko kockanje adolescenata pokazalo povezanim s povećanjima u delinkvenciji i kaznenim djelima, razdorima u obiteljskim vezama te lošijim akademskim postignućima (Fisher, 1993; Gupta, Derevensky, 1997a; Ladouceur, Mileault, 1998; Wynne, Smith, Jacobs, 1996, prema Dickson, Derevensky, Gupta, 2002). Također, pokazalo se kako su ovi mladi skloniji preuzimanju rizika te da su u povišenom riziku za razvoj ovisnosti ili višestrukih ovisnosti (Gupta & Derevensky, 1998a; Lesieur, Klein, 1987; Winters & Anderson, 2000, prema Dickson, Derevensky, Gupta, 2002).

Također rezultati istraživanja provedenog u razdoblju od 2011. do 2013. godine na uzorku srednjoškolaca iz 7 hrvatskih gradova (Zagreb, Osijek, Rijeka, Split, Koprivnica, Vinkovci i Slavonski Brod) govore kako je gotovo 3/4 srednjoškolaca, to nije njih 73%, barem jedanput u životu sudjelovalo u nekoj formalnoj igri na sreću. Životna prevalencija kockanja također je testirana i kod onih srednjoškolaca koji su bili maloljetni u vrijeme provedbe istraživanja (17 godina života), budući da punoljetni srednjoškolci imaju zakonsko pravo pristupiti igrama na sreću. Rezultati pokazuju kako činjenica da su maloljetni, hrvatske srednjoškolce ne sprječava u pristupu igrama na sreću. Dapače, u subuzorku maloljetnih srednjoškolaca, rezultati pokazuju kako svega 19.7% njih nije nikada igralo igre na sreću. Također, najveći broj srednjoškolaca imao je iskustvo sportskog klađenja (oko 40% srednjoškolaca barem jednom u životu kladilo se na sportske rezultate), a zatim igranja lutrijskih igara kao što su jednokratne sreće i lotolisti. Njih oko 20% imalo je iskustvo igranja na automatima i klađenja na virtualne utrke, a 10% u životu je barem jednom igralo elektronski rulet. Posebno je važan podatak o uсталosti, uočavamo kako je sportsko klađenje najpopularniji oblik kockanja, te kako uсталost igranja te igre na sreću značajno odudara od uсталosti igranja drugih igara. Oko 20% hrvatskih srednjoškolaca redovito se kladi na sportske rezultate, a potom slijede igre na automatima i klađenje na virtualne utrke (oko 7%). Lutrijske igre i elektronski rulet najmanje su zastupljeni u kategoriji redovitog igranja s oko 3%. Također, iz rezultata je vidljivo da je sportsko klađenje najpopularniji oblik kockanja, a nakon njega slijedi igranje jednokratnih sreća. Igranje lota, automata i klađenja na virtualne utrke dijele treće mjesto, dok je igranje elektronskog ruleta najrjeđe. Uvidom u rezultate uočava se prilično visoka zastupljenost problema u uzorku hrvatskih srednjoškolaca. Konkretno, svega 70% srednjoškolaca nema nikakve psihosocijalne probleme povezane s kockanjem, njih 17% ima nisko do umjereno razvijene probleme, a čak 13% zadovoljava kriterije za visoku razvijenost problema povezanih s kockanjem.

Prema Nacionalnom planu razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. godine u Hrvatskoj ne postoji

registar ovisnika o kockanju, a slijede i inozemne statističke podatke u Hrvatskoj je oko 50.000 ljudi ovisno o kockanju, koja, kao i svaka druga ovisnost ne pogađa samo ovisnika, nego i ljude u njegovoj okolini. Ovisnost o kockanju također je sve veći i javno zdravstveni problem. Ovisnost o modernim tehnologijama u posljednje vrijeme sve je više u porastu, a osobito pogađa djecu i mlade osobe.

Prema Europskom izvješću o drogama za 2021.: trendovi i razvoj (EMCDDA) na razini politika, nova strategija i akcijski plan EU-a u području droga (2021. – 2025.) istodobno potvrđuju posvećenost Europske unije uravnoteženom i na dokazima utemeljenom pristupu fenomenu droga, pružaju pouzdan i sveobuhvatan okvir za usklađeno djelovanje u cilju zaštite i unaprjeđenja javnog zdravlja i dobrobiti te pružaju visoku razinu sigurnosti.

Danas su droge sve prisutniji problem koji na određen način utječe na sva glavna područja politike. Isto tako, vidimo raznolikost dostupnih proizvoda i osoba koje ih upotrebljavaju. Kako bismo bili sigurni da smo dobro pripremljeni za suočavanje s budućim posljedicama te prekomjerne dostupnosti, moramo što prije priznati činjenicu da se sada veći broj različitih skupina ljudi osobno suočava s problemima s drogom, ali i da problemi s drogom utječu na naše zajednice na raznolikije načine.

Podatci o uporabi droga za 2021. godinu pružaju uvid u nedavnu uporabu droga koja je uglavnom prisutna među mladim odraslim osobama. Procjenjuje se da je 17,4 milijuna mladih odraslih osoba (u dobi od 15 do 34 godine) tijekom prethodne godine konzumiralo droge (16,9 %), pri čemu je to navelo dvostruko više muškaraca (21,6 %) nego žena (12,1 %)

Na temelju podataka iz 26 zemalja koje su između 2015. i 2020. provele istraživanje, uporaba kanabisa među stanovnicima EU-a u dobi od 15 do 34 godine tijekom prošle godine procjenjuje se na 15,4 %, u rasponu od 3,4 % u Mađarskoj do 21,8 % u Francuskoj. Kada se uzmu u obzir samo osobe u dobi od 15 do 24 godine, stope prevalencije uporabe kanabisa veće su, pri čemu je 19,2 % (9,1 milijun) osoba tu drogu konzumiralo tijekom prošle godine a 10,3 % (4,9 milijuna) osoba tijekom prošlog mjeseca

Istraživanja u Europskoj uniji pokazuju da je gotovo 2,2 milijuna osoba u dobi od 15 do 34 godine (2,1 % te dobne skupine) prošle godine uzelo kokain.

Ukupno 22 države članice EU-a, što predstavlja 61,6 % stanovništva EU-a u dobi od 15 i 16 godina, sudjelovale su u oba Europska istraživanja o pušenju, pijenju alkohola i uzimanju droga provedena u školama 2015. i 2019. Među tim zemljama stopa prevalencije uporabe novih psihoaktivnih tvari, za prethodnu godinu, među osobama u dobi od 15 i 16 godina 2015. se kretala od 0,8 % do 8,3 %, uz ponderirani prosjek od 3,8 %. Stopa prevalencije za prethodnu godinu kretala se 2019. od 0,6 % do 4,9 %, uz ponderirani prosjek od 2,4 %.

Visokorizirana uporaba droga i kombinirana uporaba droga i dalje uzrokuju smrtnu slučajevima uzrokovane uporabom droga u Europi. Većina smrtnih slučajeva povezanih s uporabom droga uključuje opioide, uglavnom heroin u kombinaciji s drugim drogama, dok sada zabrinutost izazivaju stimulativne tvari kao što su kokain i amfetamini te, u novije vrijeme, sintetički kanabinoidi. Povećanje broja smrtnih slučajeva među različitim dobnim skupinama, uključujući i tinejdžere u nekim zemljama i osobe starije od 50 godina, naglašava raznolikost izazova s kojim se suočavaju pružatelji usluga i postojeći modeli pružanja usluga.

U suprotnosti s općim trendom starenja, u Europskoj uniji te Norveškoj i Turskoj 2019. zabilježeno je 116 smrtnih slučajeva među tinejdžerima u dobi od 15 do 19 godina. U usporedbi s 2012. brojevi su ostali na stabilnoj razini ili su se povećali u nekoliko zemalja. Ta se povećanja temelje na relativno niskim brojevima, ali su zabrinjavajuća i situaciju treba pažljivo pratiti.

Europsko istraživanje o pušenju, pijenju i uzimanju droga među učenicima (ESPAD) 2019. pokazuje da pušenje cigareta i pijenje alkohola među učenicima u dobi 15-16 godina u trenutku ispitivanja pokazuju znakove opadanja, ali zabrinjava nas potencijalno rizično korištenje kanabisa te izazovi koje predstavljaju nova ovisnička ponašanja.

Također da bi se održao korak s pojavama novih rizičnih ponašanja među mladima u Europi, ESPAD upitnik se konstantno prilagođava i uključuje nove teme. Anketni upitnik iz 2019. je proširen te su dodani i neki instrumenti za probir rizičnih ponašanja, uključujući i problematiko kockanje, visokoriziko korištenje kanabisa te samoprocjena problematiko korištenja društvenih medija i video igara, što pokazuje da se spektar rizičnih ponašanja širi te da je prevencija ključna u ovoj fazi.

Prema Izvješćaju: „Visoka razina normalizacije kockanja u društvima te kultura kockanja unutar obiteljskog okruženja

prepoznati su kao važni pokretači i započinjanja s kockanjem kod mladih te usmjeravanja mladih u problematiku kockanja“. ESPAD 2019 rezultati pokazuju da je kockanje za novac postalo popularna aktivnost među mladima u Europi, s 22 % ispitanika koji su izjavili da su u posljednjih 12 mjeseci kockali na barem jednu igru (pretežito lutrija). U istom razdoblju 7.9 % mladih kockalo za novac na internetu. Probirni alat za procjenu problematike kockanja koji je korišten u anketnom upitniku iz 2019. otkrio je da u prosjeku 5 % mladih koji su kockali u posljednjih 12 mjeseci ulazi u ovu kategoriju. Tijekom posljednja dva desetljeća, uglavnom potaknuto rastu popularnosti pametnih telefona i tableta, igranje video igara postalo je popularnije te se u sve većoj mjeri igraju igre na ovim uređajima. Oko 60 % mladih izjavilo je da je u posljednjih mjesec dana igralo digitalne igre tijekom tipičnog radnog dana (69 % tijekom vikenda). U većini zemalja mladi provode dvostruko više vremena igrajući video igre u odnosu na djevojke. Oko 94 % mladih je izjavilo da je koristilo društvene medije tijekom prošlog tjedna. U prosjeku, mladi potroše 2-3 sata na društvenim medijima tijekom tipičnog radnog dana, što raste i do 6 ili više sati tijekom vikenda. U većini zemalja djevojke su prijavile veću korištenje društvenih medija tijekom vikenda u odnosu na mladiće. ESPAD Izvještaj zaključuje: „S prikupljanjem podataka 2019., ESPAD ujedinjuje usporedive informacije iz više od 30 europskih zemalja tijekom razdoblja od 24 godine.

Ovisnost o modernim tehnologijama u posljednje vrijeme sve je više u porastu, a osobito pogađa djecu i mlade osobe. Time projekt ima jedinstvenu i važnu poziciju u stvaranju doprinosa razvoju vjerodostojnih i učinkovitih mjera i intervencija za otklanjanje zdravlja mladih i društvenog blagostanja općenito.

Očekivani rezultati: R1 Razvijena znanja i vještine mladih o štetnosti svih oblika ponašajnih ovisnosti (alkohol, cigarete, droge, kockanje, igre na sreću, računalne igrice, Internet).

1.24 korisnika Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar sudjelovalo na predavanjima o štetnom utjecaju sredstava

ovisnosti

2. Educirani mladi o štetnosti svih oblika ponašajnih ovisnosti (alkohol, cigarete, droge, kockanje, igre na sreću, računalne igrice, Internet).

3. Razvijena znanja i vještine o štetnosti i opasnosti svih oblika ponašajnih ovisnosti

4. Pripremljena i provedena četiri (4) predavanja o štetnom utjecaju sredstava ovisnosti

R2 Osnažen i potaknut razvoj pozitivnih životnih vrijednosti i razvijeni zaštitni mehanizmi kod korisnika Centra za pružanje

usluga u zajednici Zadar (odgovornost za vlastito zdravlje, pozitivna slika o samom sebi, visoko samopouzdanje, dobar

školski uspjeh, dobre komunikacijske, socijalne i organizacijske vještine, odupiranje vršnjacima od utjecaja)

5.24 korisnika Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar sudjelovalo na preventivnim radionicama za mlade na različite

teme definiranja i izgradnje vlastitog identiteta, razvoja samopoštovanja i samopouzdanja, među vršnjacima koji odnose te kako

se zaštititi od ovisnosti.

6. 30 korisnika Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar sudjelovalo na grupnom savjetovanju mladih u udruzi Porat

7.90% korisnika projekta razvilo je zaštitne mehanizme i pozitivne životne vrijednosti.

8.60% korisnika preventivnih radionica povećalo je razinu znanja i svjesnosti o važnosti otklanjanja zdravlja

9. 60% korisnika preventivnih radionica poboljšalo percepciju ljestvice vrijednosti i povećalo osjećaj vlastite vrijednosti

10. Pripremljeno i provedeno provedeno šesnaest (16) preventivnih radionica za mlade na različite teme definiranja i izgradnje vlastitog identiteta, razvoja samopoštovanja i samopouzdanja, među vršnjacima koji odnose te kako se

zaštititi od ovisnosti.

11. Održano 12 grupa savjetovanja mladih u Udruzi Porat
12. Provedena skale procjene rizika ovisnosti o kocki te kratki intervju s psihologom po završetku provedbe projekta.

R3 90% korisnika projekta razvilo je potrebna znanja i vještine za kvalitetno provođenje slobodnog vremena putem sudjelovanja na sportskim i glazbeno-kreativnim radionicama

13. 20 korisnika Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar sudjelovalo na treninzima Kyudo streljarstva
14. 15 korisnika Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar sudjelovalo na glazbeno-kreativnim radionicama beatbox vještine
15. 60% korisnika projekta razvilo zainteresiranost za rekreaciju, tjelesne aktivnosti i glazbenu kreativnost
16. Održano 24 treninga Kyudo streljarstva
17. Održano 12 glazbeno-kreativnih radionica beatbox vještine

11. Trajanje programa

Trajanje jednog ciklusa programa u tjednima: 52

12. Ciljevi programa

Opis: Doprinijeti prevenciji svih oblika ovisnosti kod mladih putem savjetovanja, edukacije i preventivnih radionica
Specifični: - Razviti znanja i vještine mladih o štetnosti svih oblika ponašajnih ovisnosti (alkohol, cigarete, droge, kockanje, igre na sreću, računalne igrice, Internet).

- Osnajiti i potaknuti razvoj pozitivnih životnih vrijednosti i razviti zaštitne mehanizme kod korisnika Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar (odgovornost za vlastito zdravlje, pozitivna slika o samom sebi, visoko samopouzdanje, dobar školski uspjeh, dobre komunikacijske, socijalne i organizacijske vještine, odupiranje vršnjakom utjecaju).

- Razviti interes korisnika Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar za kvalitetnim provođenjem slobodnog vremena i utjecati na razvoj zdravih stilova života.

13. Ciljana skupina

Osnovna škola, Srednja škola

14. Korisnici programa

Opis korisnika: Projekt obuhvaća mlade u dobi od 15 do 21 godine, korisnike usluga Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar na stalnom smještaju i poludnevnom boravku. Mladi na stalnom smještaju dolaze iz različitih gradova Republike Hrvatske te iz područja Grada Zadra i okolnih općina (Bibinje, Poljnik, Preko). To su mladi koji privlače pozornost, koji dolaze u sukob sa svojim vršnjacima i koji imaju veći broj negativnih ocjena. U njihovom funkcioniranju je primjetno da se radi o mladima niskog praga samopoštovanja koji iz nekog razloga ne postižu rezultate. Ti mladi spadaju u rizičnu skupinu koja je podložna raznim oblicima ovisnosti te kojoj je potrebna dodatna pomoć i podrška.
Broj korisnika na godišnjoj bazi: 49

15. Metode korištene u programu

Savjetovanje, Predavanje, Radionica

16. Program je evaluiran

da

17. Vrsta provedene evaluacije

Da - Evaluacija procesa i uinka

18. Metoda evaluacije

Evaluacija procesa provodi se kroz procjenu uspješnosti odvijanja projekta na osnovi monitoringa i njegove

sukladnosti planu i rasporedu: pra enje izvršenja aktivnosti sukladno planiranim rokovima; korištenje resursa (ljudski, financijski, materijalni, prostorni), analiza zadovoljstva korisnika i partnera uklju enih u projekt. Kontinuiranim pra enjem provedbe aktivnosti na projektu, pra enjem napretka korisnika te kroz redovite kontakte i sastanke s partnerima na projektu omogu ava se pravovremeno uo avanje eventualnih problema i poteško a u provedbi, njihovo ispravljanje te poboljšanje kvalitete provedbe projektnih aktivnosti.

Provodi se evaluacija u inka projekta prilikom koje tim za provedbu projekta prikuplja podatke kroz nadzor, neposredno opažanje i mjerenje dostizanja kvantificiranih i kvalificiranih ciljeva projekta.

Pokazatelji evaluacije/indikator postignu a rezultata:

1. Dnevnik rada i evidencija prisutnih s preventivnih radionica za mlade na razli ite teme definiranja i izgradnje vlastitog identiteta, razvoja samopoštovanja i samopouzdanja, me u vršnja ki odnosi te kako se zaštititi od ovisnosti
2. Skala procjene rizika ovisnosti o kocki provedena me u korisnicima Centra za pružanje usluga u zajednici Zadar
3. Fotografije s predavanja o štetnom utjecaju sredstava ovisnosti
4. Potpisna lista i fotografije s Kyudo treninga
5. Potpisna lista i fotografije s glazbeno-kreativnih beatbox radionica
6. Press clipping i fotografije

19. Evaluatori

Unutarnji

20. Najvažniji rezultati evaluacije

1. Održano je 15 preventivnih radionica - sudjelovalo je 15 korisnika
2. Pove anje razine znanja i svjesnosti o važnosti o uvanja zdravlja kod više od 80% korisnika (djece i mladih) preventivnih radionica
3. Poboljšana percepcija ljestvice vrijednosti i pove an osje aj vlastite vrijednosti kod 80% korisnika preventivnih radionica
4. Provedeno je istraživanje o ovisnostima me u djecom i mladima
5. Pružena je psihosocijalna podrška oko 90% djece i mladih kroz grupna savjetovanja – sudjelovalo je 10 korisnika
6. Održano je 18 treninga Kyudo strelj arstva – sudjelovao je 31 korisnik
7. Održano je 9 beatbox radionica – sudjelovalo je 17 korisnika
8. Održana su 4 Predavanja o štetnom utjecaju sredstava ovisnosti u Centru za pružanje usluga u zajednici Zadar

21. Program je promoviran u okviru medijske kampanje na nacionalnoj i/ili lokanoj razini

Promoviran: ne

Sadržaj i tijek kampanje:

22. Ukupni prora un programa za jednu godinu provo enja (HRK)

23. Izvori financiranja

Vlastita sredstva (HRK):

Gradsko financiranje (HRK):

Županijsko financiranje (HRK):

Nacionalno financiranje (HRK): 130.000,00

Drugi izvori (HRK):